

Doküman Adı: YETERLİLİK DENEYLERİ VE
LABORATUVARLARARASI KARŞILAŞTIRMA
PROGRAMLARI PROSEDÜRÜ

Doküman No.: P704

Revizyon No: 03

5.2,5.3	03	5.2 ve 5.3 maddeleri değiştirildi		
3, 4	02	“5.2. Yeterlilik Deneyleri ve Laboratuvarlararası Karşılaştırma Ölçümleri İçin TÜRKAK Kriterleri”		
2	02	3. Tanımlar Maddesindeki tanımlar T501-04 talimatına aktarıldı.		
Tüm	01	Sayfa formatı değişti.		
Sayfa No	Rev.	Revizyon Nedeni		
		İsim	İmza	Yürürlük Tarihi
Hazırlayan		P. YILDIZLAR		26.01.2006
Kontrol		M. AKBAŞ		
Onay		A. BAŞTÜRK		
 Türk Akreditasyon Kurumu				

F501-003/Rev. 03/0803

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSUZ KOPYADIR

Yeterlilik Deneyleri ve Laboratuvarlararası Karşılaştırma Programları Prosedürü	Doküman No	P704
	Revizyon	03
	Yürürlük Tarihi	26.01.2006
	Sayfa	2 / 5

1. AMAÇ

Bu prosedürün amacı, TÜRKAK tarafından akredite olmak isteyen veya akreditasyon statülerini devam ettirmek isteyen laboratuvarların iştirak etmesi gereken yeterlilik deneyi ve karşılaştırma ölçümlerine ilişkin şartları tanımlamaktır.

2. KAPSAM

Bu prosedür, akredite olmak ve akreditasyonunu sürdürmek isteyen deney/kalibrasyon laboratuvarlarının, gerektiğinde muayene kuruluşlarının ilgili çalışmalarını ve denetim ekibinin yeterlilik deneylerine dair denetimini kapsar.

3. TANIMLAR

Bu prosedürle ilgili tanımlar T501-04 TÜRKAK Dokümantasyonunda Kullanılan Tanımlar ve Kısaltmalar Talimatında verilmiştir.

4. İLGİLİ DOKÜMANLAR

ISO Guide 43-1: Laboratuvar Akreditasyon Kuruluşları Tarafından Yeterlilik Deney Metodlarının Seçimi ve Kullanımı

ISO Guide 43-2: Laboratuvararası Karşılaştırmalarla Yapılan Yeterlilik Deneyleri.

ISO/IEC 17011: Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarının Akreditasyonu ve Denetimini Yapan Kuruluşlar İçin Genel Şartlar.

F704-001 Yeterlilik Deneyleri ve Karşılaştırma Ölçümleri Katılım Listesi

5. UYGULAMA

5.1 Yeterlilik Deneyleri ve Laboratuvarlararası Karşılaştırma Programları için TÜRKAK Politika ve Prensipleri

TÜRKAK tarafından akredite olmak isteyen ve verilmiş olan akreditasyonu sürdürmek isteyen laboratuvarlar, Uluslararası Akreditasyon Birliği (ILAC) ve Avrupa Akreditasyon Birliği (EA) tarafından kabul edilen şartları karşılayan, yeterlilik deneyleri ve laboratuvarlararası karşılaştırma programlarına katılmaktan sorumludur.

Yeterlilik deneyleri ve laboratuvarlararası karşılaştırma programları ISO/IEC Guide 43 ve ILAC G13 “ şartlarını karşılamalıdır.

ISO Guide 43’ün şartlarını karşılamayan her tür yeterlilik deneyleri ve laboratuvarlararası karşılaştırma programlarına katılım isteği TÜRKAK’a bildirilmeli ve onay alınmalıdır.

Yeterlilik Deneyleri ve Laboratuvarlararası Karşılaştırma Programları Prosedürü	Doküman No	P704
	Revizyon	03
	Yürürlük Tarihi	26.01.2006
	Sayfa	3 / 5

5.2 Yeterlilik Deneyleri ve Laboratuvarlararası Karşılaştırma Ölçümleri İçin TÜRKAK Kriterleri

Laboratuvarlar “Laboratuvarlar için Başvuruda İstenilen Belgeler” listesinde yer alan “Yeterlilik Deneylerine İştirak Edildiğine Dair Belgeler”e ilişkin olarak “F704-001 Yeterlilik Deneyleri ve Karşılaştırma Ölçümleri Katılım Listesi”ni doldurarak ilgili kayıtlarını TÜRKAK’a akreditasyon başvurusu sırasında sunmalıdır. Bu bağlamda başvuran laboratuvarlar, talep ettikleri akreditasyon kapsamındaki genel alanlardan akredite olmadan önce, TÜRKAK tarafından kabul edilebilir en azından bir tane yeterlilik deneyine ve/veya laboratuvarlararası karşılaştırma programına mümkünse katılmalı ve başarılı olmalıdır.

Akredite laboratuvarlar, akredite olmuş hallerini sürdürebilmeleri için dört yıllık süreçte, akredite oldukları kapsam konularının ait olduğu genel alanlardan her birinde mümkünse bir adet yeterlilik deneyi veya laboratuvarlararası karşılaştırma programına katılmalıdır. Örnek olarak bir çevre laboratuvarı için genel alanlar;

- çevresel analizler; toprak
- çevresel analizler; su
- çevresel analizler: baca gazı şeklinde tanımlanabilir.

Dolayısıyla TÜRKAK’tan akredite olan bir çevre laboratuvarının dört yıllık akreditasyon süreci kapsamında yukarıda belirtilen genel alanlarda en azından birer tane yeterlilik deneyine girmiş olmalı veya yeterlilik deneyinin bulunmadığı alanlarda laboratuvarlararası karşılaştırma ölçümlerine iştirak ederek sonuçlarını TÜRKAK’a sunmalıdır. TÜRKAK’a sunulan başarısız yeterlilik deneyleri sonuçlarına ilişkin olarak laboratuvar tarafından derhal bir düzeltici faaliyet gerçekleştirilmeli ve denetim esnasında denetim ekibine sunulmalıdır. Bunun yanı sıra akreditasyon denetimi sırasında denetim ekibi de laboratuvarın teknik kabiliyetinden emin olamadığı durumlarda laboratuvardan ilgili alanda yeterlilik deneyine katılımı talep etme hakkına sahiptir.

5.3 Laboratuvarlararası Karşılaştırma Ölçümleri ve Yeterlilik Deneyleri Tipleri

Laboratuvarlararası karşılaştırma ölçümleri veya yeterlilik deneyleri aşağıda belirtilen şekillerde yapılabilir:

-Bağımsız kuruluşlar tarafından organize edilen karşılaştırma ölçümleri veya yeterlilik deneyleri.

Bu gibi programları organize eden kuruluşun yeterliliğinden katılımcı kuruluş sorumludur ve organizatör kuruluş ILAC-G13 ve ISO/IEC Guide 43 rehberlerinde belirtilen kurallara uymak durumundadır. Çeşitli yeterlilik deneyi organizatörleri tarafından TÜRKAK’a bildirilen organizasyonlar TÜRKAK web sitesinde güncel olarak yayınlanacaktır. İlgili organizasyonları TÜRKAK web sitesinden takip etmek laboratuvarın sorumluluğundadır.

Yeterlilik Deneyleri ve Laboratuvarlararası Karşılaştırma Programları Prosedürü	Doküman No	P704
	Revizyon	03
	Yürürlük Tarihi	26.01.2006
	Sayfa	4 / 5

-EA tarafından sunulan karşılaştırma ölçümleri ve yeterlilik deneyleri.

Bu gibi organizasyonlarda organizatör kuruluş ile katılımcı kuruluş arasındaki koordinasyon TÜRKAK tarafından sağlanır. EA tarafından TÜRKAK'a bildirilen tüm organizasyonlar web sitesinde yayınlanır ve ilgili laboratuvarlar e-mail, telefon veya resmi yazı yoluyla bilgilendirilir, kısıtlı katılımın olduğu durumlarda öncelik sırasıyla akredite laboratuvarlara, akreditasyon başvurusunda bulunan laboratuvarlara ve TÜRKAK'ın iletişimde olduğu fakat henüz başvuruda bulunmayan laboratuvarlara verilir.

-Denetimin bir parçası olarak, denetim sürecinde (denetimden önce, denetim sırasında veya denetimden sonra) denetçinin öngördüğü kapsamlarda yapılan karşılaştırma ölçümleri veya yeterlilik deneyleri.

Bu gibi karşılaştırma ölçümlerinde TÜRKAK teknik sorumlusu ve denetçi karşılaştırma yapılacak kapsamda uygun cihaz veya referans belirleyerek bir organizasyon yaparlar. Burada önemli olan henüz herhangi bir karşılaştırma programına katılmamış olan kuruluşun teknik yeterliliğinin tespit edilmesidir.

-Laboratuvarların kendi aralarında yaptıkları karşılaştırma ölçümleri.

Bu gibi karşılaştırma ölçümlerinde kısıtlı sayıda katılımcının olması nedeniyle yapılan istatistiksel değerlendirme yeterli olmayabilir. Yukarıda belirtilen şekilde karşılaştırma ölçümlerine katılımın mevcut olmadığı durumlarda, bu tür karşılaştırma ölçümleri, karşılaştırma ölçümlerine veya yeterlilik deneylerine katılım ile ilgili politikamızın gereği olarak kabul edilebilir.

Yukarıda belirtilen yeterlilik deneyi veya laboratuvarlararası karşılaştırma programlarının mümkün olduğu alanlarda TÜRKAK'tan akredite laboratuvarların katılmaması durumunda, laboratuvarın katılmama halinin sebeplerini denetimler esnasında denetim ekibine sunması gerekmektedir.

Laboratuvarın, her yıl akredite olduğu kapsamla ilgili olarak katılacağı yeterlilik deneylerinin veya laboratuvarlararası karşılaştırma ölçüm sayısı ve bu programlara katılım sıklığı ilgili Sektör Komiteleri tarafından belirlenir.

TÜRKAK, yeterlilik deneyleri ve karşılaştırma ölçümleri ile ilgili programları mümkün olduğunca web sitesinde, ilgili kuruluşlara duyurur.

5.4 Sonuçların denetçi tarafından değerlendirilmesi

Laboratuvar en son katılmış olduğu yeterlilik deneyi veya laboratuvarlararası karşılaştırma ölçümlerinde elde ettiği sonuçları "L704-001 Yeterlilik Deneyleri ve Karşılaştırma Ölçümleri Katılım Listesi" vasıtasıyla denetim esnasında denetçiye sunmalıdır.

Denetçi, laboratuvarın yeterlilik deneyi veya laboratuvarlararası karşılaştırma ölçümlerinde elde ettiği sonuçları değerlendirerek laboratuvarın teknik yeterliliği hakkında bir kanıya varır.

Yeterlilik Deneyleri ve Laboratuvarlararası Karşılaştırma Programları Prosedürü	Doküman No	P704
	Revizyon	03
	Yürürlük Tarihi	26.01.2006
	Sayfa	5 / 5

6. YETKİ VE SORUMLULUKLAR

Bu prosedürün yürütülmesinden Laboratuvar ve Ürün/Hizmet Akreditasyon Başkanlıkları sorumludur.

7 ARŞİV VE KAYITLAR

Tüm kayıtlar “P502 Kayıtların Kontrolü Prosedürü” ne uygun olarak tutulur.